

УДК 378.018.43

**МОНІТОРИНГ СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З  
ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ  
EVALUED**

**Красноноженко Олександр**

**Науковий керівник: канд. ф.-м. наук, доцент Халецька З.П.**

*Центральноукраїнський державний університет імені Володимира*

*Винниченка, м. Кропивницький, Україна*

*У статті розкрита проблема застосування інформаційно-аналітичних систем та технологій в ході проведення експертної діяльності в галузі освіти. В роботі визначені основні характеристики інформаційно-аналітичної системи EvaluEd та проілюстроване її практичне використання під час узагальнення результатів самооцінювання особливостей розвитку системи оцінювання здобувачів освіти. На матеріалах моніторингу системи оцінювання Ліцею Новгородківської селищної ради, які отримані в результаті самооцінювання закладу освіти з використанням інформаційно-аналітичної системи EvaluEd, виконана практична частина роботи.*

*Ключові слова: експертиза, моніторинг, інформаційно-аналітичні системи, заклад освіти, освітній процес.*

**MONITORING OF THE STUDENT ASSESSMENT SYSTEM USING THE  
EVALUED INFORMATION AND ANALYTICAL SYSTEM**

**Krasnonozhenko Oleksandr**

**Scientific advisor: Candidate of Physical and Mathematical Sciences,**

**Associate Professor Khaletska Z.P.**

*Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University, Kropyvnytskyi,*

*Ukraine*

*The article reveals the problem of using information and analytical systems and technologies in the course of conducting expert activities in the field of education. The paper identifies the main characteristics of the information and analytical system EvaluEd and illustrates its practical use when summarizing the results of self-assessment of the features of the development of the system for assessing education seekers. The practical part of the work is carried out on the materials of monitoring the assessment system of the Lyceum of the Novgorodkivsk Village Council, which were obtained as a result of self-assessment of the educational institution using the information and analytical system EvaluEd.*

*Keywords: expertise, monitoring, information and analytical systems, educational institution, educational process.*

**Постановка проблеми.** Експертні дослідження освітнього процесу є однією з рушійних сил перетворення системи освіти у контексті покращення її якості та підвищення загального інтелектуального рівня підростаючого

покоління. З іншого боку, інформаційні технології, електронні послуги, соціальні мережі, інтернет міцно увійшли до всіх сфер життєдіяльності суспільства. За допомогою засобів інформатизації можливий доступ кожної людини до різноманітних інформаційних ресурсів. Ціль інформатизації освіти в різних її проявах, за своєю суттю, є довгостроковою і тому продовжує зберігати свою актуальність. Впровадження в освітній процес сучасних інформаційних технологій дозволяє здійснити організацію освітнього процесу в інформаційному середовищі. Більше того, таке впровадження дає виключні можливості оптимізації процесів моніторингу освітньої галузі, організації реальної допомоги закладам освіти в побудові якісної системи організації освітнього процесу. Для таких задач слугують інформаційно-аналітичні системи моніторингу якості здобуття освіти, яким і присвячена буде дана робота.

**Аналіз досліджень та публікацій.** Сьогодні дедалі більше зростає роль інформаційно-соціальних технологій у освіті, які забезпечують загальну комп'ютеризацію учнів і вчителів лише на рівні, що дозволяє вирішувати, як мінімум, три основні завдання [1; 3; 5; 6; 12; 13]:

- забезпечення виходу в мережу Інтернет кожного учасника освітнього процесу, причому, бажано, в будь-який час і з різних місць перебування;

- розвиток єдиного інформаційного простору освітніх індустрій і присутність у ньому в різний час і незалежно один від одного всіх учасників освітнього та творчого процесу;

- створення, розвиток та ефективне використання керованих інформаційних освітніх ресурсів, у тому числі особистих користувальницьких баз і банків даних і знань учнів та педагогів з можливістю повсюдного доступу для роботи з ними.

Освітнє середовище, в якому реалізуються освітні інформаційні технології, визначають працюючі в ньому компоненти [1; 4; 8; 9; 10; 16]:

- технічна (вид використовуваних комп'ютерної техніки та засобів зв'язку);
- програмно-технічна (програмні засоби підтримки технології навчання, що реалізується);
- організаційно-методична (інструкції учням та викладачам, організація навчального процесу).

Оцінку ефективності методів навчання із застосуванням інформаційних технологій дають зазвичай у порівнянні з так званими традиційними методами та обмежуються виміром результату навчання, іноді враховуючи й витрати часу учнів [2; 7; 11; 14; 15]. Чи можливе застосування традиційних критеріїв якості до ключових аспектів дистанційної освіти у технологічному навчальному середовищі? Застосування такого підходу до оцінки інформаційних технологій у навчанні передбачає, що останні не вносять нічого нового в цілі та завдання навчання. Насправді впровадження інформаційних технологій впливає на якість та зміст освіти.

**Мета дослідження** – розкрити можливості проведення експертизи освітньої діяльності за результатами використання інформаційно-аналітичних систем моніторингу якості освітньої діяльності.

**Виклад основного матеріалу (результатів) дослідження.** Наведемо результати самооцінювання особливостей розвитку системи оцінювання здобувачів освіти Ліцею Новгородківської селищної ради Кіровоградської області, яке проводилося з використанням інформаційно-аналітичної системи EvaluEd.

Критерії оцінювання освітніх досягнень учнів ліцею оприлюднено на сайті закладу та на інформаційних стендах у класах, де навчаються учні 1–11 класів. За результатами анкетування учнів щодо їхнього ознайомлення з критеріями оцінювання освітніх досягнень адміністрацією ліцею була сформована таблиця 1, таблиця 2 та таблиця 3.

Таблиця 1. Як організовується ознайомлення учнів з критеріями оцінювання освітніх досягнень.

Варіанти відповідей	Результат (%)
Інформація надається на початку навчального року	71,2
Інформація розміщується на сайті	4,1
Інформація надається перед вивченням нової теми	56,2
Інформація надається індивідуально	45,2

Таблиця 2. Як учні отримують інформацію про критерії оцінювання освітніх досягнень.

Варіанти відповідей	Результат (%)
Від учителя на початку навчального року	34,2
Під час виконання різних видів робіт на уроках	47,1
Через електронну пошту та месенджери	6,4
У разі звернення до вчителя	9,4
Не отримують	2,9

Таблиця 3. Як батьки отримують інформацію про критерії оцінювання освітніх досягнень дітей.

Варіанти відповідей	Результат (%)
Завжди отримую інформацію	39,7
Переважно отримую інформацію	31,6
Іноді отримую інформацію	18,5
Інформація надається індивідуально	10,2

Переважає більшість учнів та їхніх батьків відповідно до результатів анкетування володіють інформацією про критерії, правила та процедури оцінювання освітніх досягнень.

У закладі освіти проводиться систематичний аналіз тенденцій щодо динаміки освітніх досягнень учнів на основі моніторингу, результати якого розглядаються на засіданнях педагогічної ради та є основою для прийняття управлінських рішень щодо подолання проблем і негативних тенденцій.

Результати анкетування батьків та учнів щодо аргументованості та справедливості виставлення оцінок вчителями закладу освіти представлені у таблицях 4. 5 та 6.

Таблиця 4. Чи справедливо оцінюються освітні досягнення Ваших дітей.

Варіанти відповідей	Результат (%)
Завжди справедливо	31
Переважно справедливо	57,3
Іноді справедливо	11,1
Несправедливо	0,7

Таблиця 5. Наскільки доступно вчителі аргументують та пояснюють виставлення оцінок.

Варіанти відповідей	Результат (%)
Вчителі до початку оцінювання пояснюють, а після оцінювання обґрунтовують виставлену оцінку	49,9
Вчителі переважно пояснюють до початку оцінювання, аргументують виставлену оцінку на вимогу учня	34,7
Вчителі рідко пояснюють до початку оцінювання, не завжди аргументують виставлену оцінку навіть на вимогу учня	11,8
Вчителі не пояснюють до початку оцінювання, не аргументують виставлену оцінку навіть на вимогу учня	3,6

Таблиця 6. Наскільки вчителі справедливо оцінюють освітні досягнення учнів.

Варіанти відповідей	Результат (%)
---------------------	---------------

Справедливо оцінюють	37,2
У більшості справедливо оцінюють	50,4
У більшості не справедливо оцінюють	10,2
Не справедливо оцінюють	2,2

Таким чином, у закладі освіти систематично проводиться моніторинг результатів навчання здобувачів освіти та особливостей оцінювання освітніх досягнень учнів. За результатами моніторингових досліджень здійснюється аналіз результатів навчання здобувачів освіти, приймаються рішення щодо їхнього коригування.

У закладі освіти проводиться активна робота з вивчення та впровадження інноваційних технологій навчання та оцінювання освітніх досягнень учнів. Результати анкетування щодо різних аспектів застосування інноваційних технологій в оцінюванні представлені у таблицях 7, 8 та 9.

Таблиця 7. Які ознаки готовності до інновацій в оцінюванні для учнів є найважливішими.

Варіанти відповідей	Результат (%)
Розвивають інтерес до вивчення предметів	60
Надають можливість проявити себе	22
Мотивують бажання дізнатися щось нове	18

Таблиця 8. Чим для учнів приваблива інноваційна діяльність в оцінюванні освітніх досягнень.

Варіанти відповідей	Результат (%)
Розвивають інтерес до вивчення предметів	52
Надають можливість проявити себе	38
Мотивують бажання дізнатися щось нове	20

Таблиця 9. Які ознаки готовності до інновацій в оцінюванні для педагогів є найважливішими.

Варіанти відповідей	Результат (%)
Розвивають інтерес до вивчення предметів	50
Надають можливість проявити себе	30
Надають можливість запропонувати нові методи і форми роботи з учнями	20
Мотивують бажання дізнатися щось нове	0

Таким чином, самооцінювання особливостей розвитку системи оцінювання здобувачів освіти Ліцею Новгородківської селищної ради Кіровоградської області, яке проводилося з використанням інформаційно-аналітичної системи EvaluEd, дало можливість зробити висновок, що у закладі освіти наявна відкрита й прозора, аргументована з боку вчителів та зрозуміла для здобувачів освіти система оцінювання їхніх навчальних досягнень. Здобувачі освіти 1–4 та 5–11 класів мають можливість ознайомитися з критеріями оцінювання на інформаційних стендах у кабінетах, на сайті Ліцею. Кожен учитель-предметник або класовод перед вивченням нової теми чи перед виконанням певних видів робіт пояснює учням – за якими критеріями та з якими аргументами оцінюватиме їх. Вимоги до обов’язкових результатів освітньої діяльності визначались з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, в основу якого покладено ключові компетентності. Більшість вчителів Ліцею застосовують систему оцінювання, спрямовану на формування відповідальності учнів за результат своєї освітньої діяльності. Здобувачі освіти та їхні батьки вважають, що оцінювання результатів навчання учнів у закладі освіти є справедливим і об’єктивним. Система оцінювання в закладі освіти ґрунтується на компетентнісному підході. Учителі розробляють компетентнісні завдання для проведення оцінювання, застосовують формувальне оцінювання, що передбачає відстеження індивідуального поступу учня, практикують само та взаємооцінювання. Педагоги застосовують формувальне оцінювання: систематично відстежують та відображають розвиток, процеси навчання і результати навчання кожного учня, регулярно

надають учням ефективний зворотній зв'язок щодо їхньої роботи. Педагогічні працівники ознайомили учасників освітнього процесу з критеріями оцінювання.

**Висновки та перспективи подальших пошуків у напрямі дослідження.** Проведене дослідження щодо застосування інформаційно-аналітичних систем в експертній діяльності в освіті привело до таких висновків.

1. В роботі проведений огляд можливостей інформаційно-аналітичних систем, які використовуються в системі освіти – сформульовані їхні завдання, проведений аналіз узгодження цих завдань із завданнями методичних відділів, інформаційно-методичних комплексів та служб інформаційного забезпечення в установах сфери освіти, здійснений аналіз функцій таких систем (інформаційної, аналітичної, організаційно-методичної, консультаційної), описані результати, на досягнення яких спрямовані інформаційно-аналітичні системи, визначені основні напрями функціонування систем інформаційно-аналітичного забезпечення у сфері освіти.

2. У якості практичного компоненту в роботі наведені результати самооцінювання та висновки стосовно особливостей розвитку системи оцінювання здобувачів освіти Ліцею Новгородківської селищної ради Кіровоградської області, яке проводилося з використанням інформаційно-аналітичної системи EvaluEd.

### **Список використаної літератури**

1. Бабаєв А.П. Цифрові інструменти аналітики для освітніх систем: Новітні розробки та перспективи використання. *Освітня аналітика України*, 2022. 1(12), 23–40.

2. Биков В.Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: Монографія. Київ, Атіка, 2008. 684 с.

3. Гончарук С.В., Мироненко І.М. Інформаційно-комунікаційні технології в управлінні якістю освіти. *Інформаційні технології в освіті*, 2021. 2(18), 45–57.



4. Громов С.В., Зайченко Ю.П. Інформаційно-аналітичні системи у сфері освіти: методичні аспекти впровадження. Київ, Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2020.
5. Дмитренко Г.А. Стратегічний менеджмент. Цільове управління освітою на основі кваліметричного підходу: навч. посіб. Київ, ІМЗН, 1996. 140 с.
6. Докучаєва В.В. Експертиза як метод прогностичної оцінки в процесі створення інноваційних педагогічних систем. *Вісник Дніпропетровського університету економіки та права імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія»*. 2011. № 1. С. 27—32.
7. Лазарев Д.Г. Інформаційні технології та системи для аналізу та прогнозування освітньої діяльності. *Освітні технології та суспільство*, 2019. 3(17), 67–79.
8. Маноха І.П. Експертиза. Енциклопедія освіти. Гол. ред. В.Г. Кремень. Київ, Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
9. Мармаза О.І. Експертиза закладу освіти та його об'єктів у контексті кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти зі спеціальності «Менеджмент». *Управління школою*. 2020. 22–24. 55–69.
10. Мармаза О.І. Стратегічний менеджмент. Харків, Планета-Принт, 2015. 103 с.
11. Панченко Л.П. Інформаційно-аналітичні системи управління якістю освіти: практичний посібник для освітніх установ. Одеса, Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2018.
12. Пасічник Н.О. Моніторинг якості освіти як комплексне оцінювання освітнього процесу. *Наукові записки. Вип. 121. Серія: Педагогічні науки. Частина I*. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. С. 50–55.
13. Пасічник Н.О., Ботузова Ю.В., Ріжняк Р.Я. Експертна діяльність в закладах освіти. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка. Кропивницький, ЦДУ імені В. Винниченка, 2024. 514 с.

14. Сергеев А.І., Шевченко Н.В. Використання технологій великих даних у моніторингу освітніх процесів. *Вісник педагогічних наук України*, 2020. 4(20), 105–118.

15. Сидоренко О.М. Моделювання та інформаційна підтримка освітніх рішень в умовах цифрової трансформації. Київ, Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, 2021.

16. Чепуренко С.В. Аналіз освітніх процесів з використанням статистичних методів та інформаційних технологій. Харків, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2019.

**Відомості про автора:**

*Красноноженко Олександр Миколайович – студент II курсу магістратури факультету математики, природничих наук та технологій Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка, тел. +380959719482, e-mail: [alexandr.krasnonozhenko@gmail.com](mailto:alexandr.krasnonozhenko@gmail.com).*